

Институт
за прогресивно
образование

Вътрешноорганизационна политика за закрила на детето

Сдружение „Институт за прогресивно образование“ /ИПО/

ВЪВЕДЕНИЕ

Институт за прогресивно образование (ИПО) е сдружение в обществена полза, което от 2011 г. работи за подобряване на образованието в България, като осигурява достъпни иновативни педагогически методи, учебно съдържание, доказани добри световни практики и подкрепя за висококачествено учене за учители, деца и родители.

Мисията на ИПО е да допринесе за усъвършенстването на българската образователна система с цел пълноценно развитие на всички граждани през целия живот в отговор на икономическите, социалните и културните изисквания на обществото през 21-ви век.

ИПО инициира и осъществява проекти за подобряване на качеството на преподаване и учене в българските училища, подкрепя професионалното развитие на учителите, търси начини за преодоляване на образователните и социални неравенства и допринесе за осигуряване на качествена образователна среда, в която всяко дете има възможност да развие своя потенциал.

В изпълнение на мисията си, ИПО залага на ценности като **уважение, спазване и защита правата на децата**.

Дейността на ИПО **не е свързана с директна работа с деца**, но включва създаване на учебни материали и обучения на учители, които работят с деца. Именно затова ние считаме за необходимо въвеждането на собствена вътрешна политика за закрила на децата.

ЦЕЛИ НА ВЪТРЕШНООРГАНИЗАЦИОННАТА ПОЛИТИКА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Основна цел на **Вътрешноорганизационната политика за закрила на детето в ИПО (Политиката)** е да гарантира сигурността и защитата на правата на децата, при реализиране на дейности и проекти на ИПО, като спазва препоръките и разпоредбите на българското и международно законодателство в сферата на защита правата на детето. Политиката очертава минималните общи стандарти за закрила на детето, които определят основните организационни принципи, процедури, правила на поведение, комуникация и взаимодействия с партньорите.

Визията на ИПО е всяко дете в България да има достъп до качествено образование. С нашите дейности и проекти допринасяме за подобряване на образователната среда и условията за учене. Нашата визия за качествено образование включва изграждане на прогресивен

образователен модел, в който ученикът е в центъра на образователния процес, въвеждат се и се използват иновации, ресурси и добри практики, педагогическите специалисти са подкрепени с надграждаща квалификация, методическа помощ и модерни ресурси.

Ние вярваме, че всички ученици могат да учат, да развиват потенциала си и да постигат успехи, независимо от своя социално-икономически произход и от условията, в които семействата им живеят.

Политиката съдържа набор от стандарти, които определят основните организационни принципи, процедури, правила на поведение, комуникация и взаимодействия с партньори, които гарантират, че ние полагаме усилия да не допуснем в работата си условия за нарушаване на правата на децата.

Политиката е приета от УС на ИПО, разпространена е сред членовете и служителите на организацията и е публикувана на официалния сайт на ИПО. Политиката се преразглежда и актуализира при необходимост.

ПРИНЦИПИ НА ВЪТРЕШНООРГАНИЗАЦИОННАТА ПОЛИТИКА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Вътрешноорганизационната политика за закрила на детето на ИПО се позовава на:

Конвенцията за правата на детето на ООН; Закон за закрила на детето; Закон за защита от домашно насилие; Конвенция за правата на детето; Закона за борба с трафика на хора; Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование; и други национални и международни добри практики.

Принципите, на които се основава Вътрешноорганизационната политика за закрила на децата на ИПО, са:

- Всички деца имат равни права за защита.
- В нашата работа, в случаи на контакт с деца в рамките на дейности и проекти, осъществявани от ИПО, поставяме на първо място опазването здравето, сигурността, благополучието и зачитане на правата на децата.
- Вътрешноорганизационната политика за закрила на детето е публикувана на сайта на ИПО. Осведомеността и превенцията са основни принципи в работата на ИПО. Всеки нов служител се запознава с Политиката и поема личен ангажимент да я спазва.
- В Политиката са описани конкретни стъпки за сигнализиране при идентифициране на риск за деца в рамките на активности или проекти на ИПО.

ДЕФИНИЦИИ ВЪВ ВЪТРЕШНООРГАНИЗАЦИОННАТА ПОЛИТИКА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Дефиниция на „дете“, съгласно [Закон за закрила на детето чл.2](#): Дете е всяко физическо лице до навършването на 18 години.

Дефиниция „**риск за дете/деца**“ и „**дете/деца в риск**“: Дете в риск е дете, което е:

- претърпяло и/или е било свидетел на всяка форма на насилие и/или експлоатация (дефинирани по-долу);
- претърпяло е ограничения на правата си въз основа на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, имуществено състояние, религия, образование и

убеждения или наличие на увреждане;

- било е въввлечено в дейности, неблагоприятни за неговото физическо, психическо, нравствено и образователно развитие;
- претърпяло е нарушаващи неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие и форми на въздействие, противоречащи на неговите интереси;
- упражнявало е или е било въввлечено да упражнява прося, проституция, разпространяване на порнографски материали и получаване на неправомерни материални доходи, както и ако спрямо него е упражнявано сексуално насилие;
- било е въввлечено в политически, религиозни и синдикални дейности;
- било е въввлечено в трафик на хора;
- било е въввлечено в извършването на нарушения на закона;
- не са били спазени правата му за закрила на личността (описани в [Закона за закрила на детето](#), чл. 11а);
- било е обект на престъпления или има непосредствена опасност за живота или здравето му (например изгубено е, в безпомощно състояние е или е останало без надзор, в т.ч. и е претърпяло изоставяне);
- и всички описани случаи на нарушаване на права на деца, описани в [Закона за закрила на детето](#).

Допълнително, "дете в риск", което подлежи на специализирани мерки за закрила и подпомагане, е дете:

- чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
- което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;
- за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;
- което страда от увреждания, както и от трудно лечими заболявания, констатирани от специалист;
- за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

([Закон за закрила на детето, Допълнителни разпоредби](#))

Дефиниции на **“насилие”**, **“физическо насилие”**, **“психическо насилие”**, **“сексуално насилие”** и **“пренебрегване”** (**“неглижиране”**) съгласно секция **“Допълнителни разпоредби”** (§1, т.1) на допълнителната разпоредба на [Правилника за прилагане на закона за закрила на детето \(ППЗЗД\) \(§1, т. 2, 3, 4 и 5\)](#):

„Насилие“ над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

„Физическо насилие“ е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.

„Психическо насилие“ са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

„Сексуално насилие“ е използването на дете за сексуално задоволяване. „Блудстване“ се

разбира в закона като развратни действия, с които се цели възбуждането или удовлетворяването на полово желание без съвкупление. Престъпление е и предоставянето в интернет или по друг начин на информация за лице, ненавършило 18 г., за да се установи контакт с него, за извършване на блудствено действие, съвкупление, полово сношение, проституация или за създаване на порнографски материал, както и използването на такава информация за лице, ненавършило 14 години, със същите цели (НК, чл. 155а).

„Пренебрегване“ е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

“Изоставяне” е траен отказ на родител, настойник или попечител да полага грижи за дете.

Дефиниция на **“домашно насилие”** съгласно приетия [Закон за защита от домашно насилие](#) (ЗЗДН): Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г.) (1) „Домашно насилие е всеки акт на физическо, сексуално, психическо, емоционално или икономическо насилие, както и опитът за такова насилие, принудителното ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права, извършени спрямо лица, които се намират в родствена връзка, които са или са били в семейна връзка или във фактическо съпружеско съжителство. (2) За психическо и емоционално насилие върху дете се смята и всяко домашно насилие, извършено в негово присъствие.“

Дефиниция на **“трафик на хора”** съгласно НК на Р България, чл. 159а, ал. 1: “(к)ойто набира, транспортира, укрива или приема отделни лица или групи от хора с цел да бъдат използвани за развратни действия, за принудителен труд, за отнемане на телесни органи или за да бъдат държани в принудително подчинение независимо от съгласието им”.

“Ранен брак”: Деца в риск са и лица под 16-годишна възраст, които са принудени по силата на родителската власт да заживее съпружески с другото (НК, чл. 190). Риск за дете е и когато лице под 16-годишна възраст заживее съпружески с някого. Престъпление е, когато родител, друг сродник или настойник разрешава срещу заплащане/откуп негова дъщеря или сродница да встъпи в брак, както и когато лице участва в такава сделка (НК, чл. 178).

Риск за дете е лице под 18-годишна възраст, **прието на работа без надлежно разрешение** (НК, чл. 192а).

Риск за дете е склоняването му и/или използването му с цел **просия** на дете, включително и от негов родител или настойник (НК, чл. 189).

ПРОЦЕДУРИ И МЕХАНИЗМИ ЗА ПРИЛАГАНЕ

ПРЕВЕНЦИЯ

Отговорността при установен риск за деца е както организационна, така и лична отговорност на всеки служител и участниците в проектите и дейностите на ИПО. За да гарантира недопускането на риск за деца, ИПО следва следните стъпки и действия:

1. Отговорността за прилагането на тази политика е на Председателя на УС на ИПО.
2. Всички служители се запознават с Политиката при започване на работа в организацията, за което подписва декларация /Приложение 1/.
3. Служители, които не спазват политиката, подлежат на наказание съгласно разпоредбите на трудовото законодателство.
4. При необходимост политиката се актуализира.
5. При необходимост се провеждат обучения и разяснителни срещи.

КОМУНИКАЦИЯ

В своята външна и вътрешна комуникация ИПО се задължава да спазва правата на децата, като подsigурява, че няма да накърнява достойнството на децата, семействата и общностите, в които работи. Когато ИПО използва истински истории и визуални материали, в които присъстват деца, организацията ще спазва нормативните изисквания, заложиени в Конвенцията на ООН за правата на детето и реда, установен с Конституцията на Република България, чл. 32, Закона за закрила на детето и Закона за защита на личните данни. При комуникацията във връзка с децата следва да се използват снимки/видео материали, които са благоприлични, почтителни и не представят децата като жертви. Децата следва да са облечени подходящо, а позите, които биха могли да бъдат възприети като събуждащи сексуални асоциации, следва да се избягват.

При заснемане на деца задължително се изисква предварително подписана декларация от родител/настойник/попечител за разрешение снимките да се използват за посочените цели /Приложение 3/.

При споделяне на публикации в социалните мрежи в каналите на ИПО се прилагат процедури на недопускане на изказвания или публикации от страна на потребители, които създават риск за деца. ИПО не носи отговорност, ако снимки от интернет страницата и профилите в социалните мрежи бъдат използвани от медии и трети страни по начин, който не съответства на истинността на фактите.

При организиране на дейности, в които участват деца, в това число и транспортирането на деца, се спазват съответните изисквания на българското законодателство.

МЕХАНИЗЪМ ЗА СИГНАЛИЗИРАНЕ

Настоящата Политика регламентира наличието на безопасен и надежден механизъм за сигнализиране на случаи на риск или съмнения за такъв при защитата правата на децата в дейностите на ИПО /Приложение 2/.

Целта на механизма е да гарантира, че информацията от/за потенциален риск за дете стига до лице или организация, които могат да реагират по адекватен начин и да са съобразно най-добрия интерес на детето. Всеки сигнал се приема и разглежда отговорно, като се спазва принципът за поверителност на информацията. Приоритетът винаги е безопасността и най-добрият интерес на детето. Всеки сигнал за дете в риск се насочва в писмена форма по имейл или устно към прекия мениджър/ръководител, като комуникацията стига до отговорното лице в ИПО.

Вътрешноорганизационната политика за закрила на детето е приета от УС на ИПО на 20.05.2024 г.

За контакт: Сдружение "Институт за прогресивно образование", 1124 София, бул. „Цариградско шосе“ 23, тел. 0882411901, info@progresivno.org

Председател на УС: Олга Нинова-Траянова

Приложение 1

Декларация

относно запознаване с Вътрешноорганизационната политика за закрила на детето на
„Институт за прогресивно образование“

От.....,

служител в „Институт за прогресивно образование“, на длъжност .....

Декларирам,

че съм запознат/а с Вътрешноорганизационната политика за закрила на детето на „Институт за прогресивно образование“ и приемам да спазвам изискванията, указанията и процедурите на Политиката.

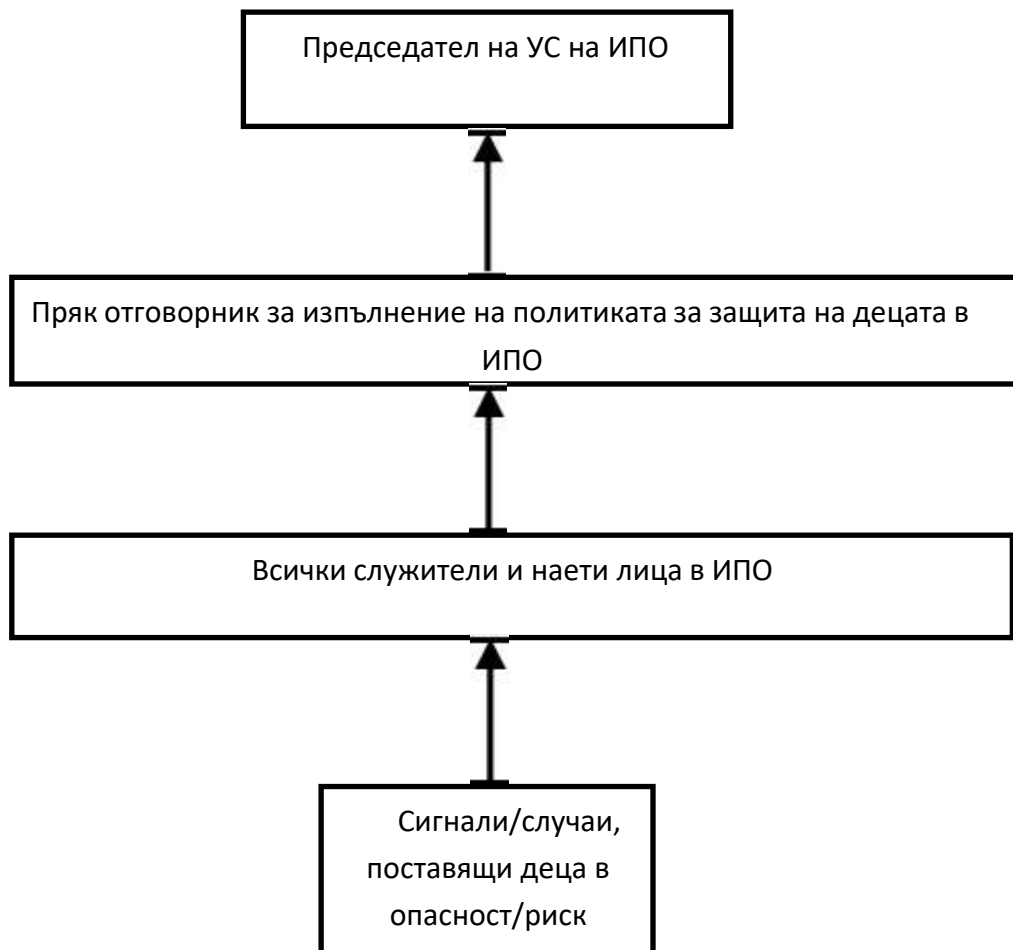
Декларатор:

/име, подпис/

Дата:

Приложение 2

Процедура за подаване на сигнал при опасение и/или идентифициран риск за дете

Приложение 3

Декларация

за разрешение за използване на снимки/видео с деца

Долуподписаният (*три имена*):

.....

в качеството ми на законен представител на (*три имена на детето*):

.....

Декларирам, че съм съгласен синът ми/дъщеря ми/детето под мое попечителство/настойничество да участва в заснемането и използването на снимки/видео/интервю.

Снимките могат да бъдат използвани в рекламни, промоционални и/или учебни материали на „Институт за прогресивно образование“.

Запознат съм с естеството на събитието и условията за участие на детето ми.

Декларатор :

/име, подпис/

Дата: